

Mennesket i hagen

1. Mosebok 2–3

Tidslinjen er 53 gjenfortalte fortellinger fra Bibelen og viser rekkefølgen i Det gamle og Det nye testamentet. Alle fortellingene er oversatt til bokmål, nynorsk, lulesamisk og nordsamisk, og de har illustrasjoner og lydfiler som er åpent tilgjengelig.

Tidslinjen i skolen er en del av Bibelselskapets digitale læringsressurs med undervisningsopplegg tilpasset læreplanverket for grunnskolen. Opplegget har kompetansemål knyttet i hovedsak til fagene KRLE og norsk, men dekker også mål i andre fag der det er bemerket. Bibelfortellingene blir satt inn i en historisk kontekst og brukes som utgangspunkt for å belyse aktuelle temaer. Det er foreslått aktiviteter til hvert opplegg for hvert trinn som kan stimulere til samtale og refleksjon.

MÅLGRUPPE: 8.–10. trinn

TEMA: Etisk refleksjon: Fri vilje

TILKNYTTETE KOMPETANSEMÅL I: KRLE, norsk

LÆRINGSUTBYTTE FOR ELEVENE:

Undervisningsopplegget gir elevene kjennskap til en av urfortellingene fra Det gamle testamentet. Opplegget setter fortellingen inn i en historisk kontekst, med referanse til aktuell tematikk. Elevene øver seg i muntlige ferdigheter som å kunne lytte til, fortelle om, presentere og samtale om faglige emner. Metodikken stimulerer undring og refleksjonsevne, og den gir rom for å samtale om egne erfaringer og handlinger.

UNDERVISNINGSFORLØP STEG FOR STEG:

1. Fri vilje

Presenter situasjonen for elevene, som et utgangspunkt for samtale:

En venn sender deg et mobilbilde av en som går i klassen. Bildet og teksten på bildet setter vedkommende i et svært dårlig lys. Vennen din oppfordrer deg til å sende det videre.

Hva gjør du? Hva svarer du?

Tenk deg at du svarer nei.

Vennen din spør om hvorfor du ikke vil sende bildet. Vennen argumenterer med at det ikke er du som har tatt bildet, og at det som står der er sant.

Hva gjør du? Hva svarer du?

Historien om Adam og Eva i Edens hage forteller at mennesker helt fra tidenes morgen har blitt satt på valg mellom å gjøre godt og å gjøre ondt.

2. Les eller lytt til fortellingen *Mennesket i hagen*

Tidslinjen: <https://bibel.no/tidslinjen/eden>

Samtal i fellesskap om det er ord i teksten som kan være vanskelige å forstå.

3. Samtale

Samtal felles i klassen om begrepet «fri vilje».

- Er det noen ganger vanskelig å oppleve at vi faktisk kan velge å gjøre det rette?

4. Etisk refleksjon

Et etisk dilemma

Et dilemma er en situasjon der man har flere alternativer, og det er vanskelig å finne et alternativ som er det «rette». I disse situasjonene må man vurdere hva som er den mest riktige løsningen på problemet.

Kartlegge problem

Samtal felles i klassen:

- Hvilke dilemmaer kan vi finne i fortellingen vi har hørt?

Lærer noterer på tavlen fra samtalen. Sammen formulerer klassen et etisk dilemma fra fortellingen som utgangspunkt for videre samtale.

Verdier

Elevene jobber med læringspartner og får noen minutter til å reflektere over spørsmålet:

- Hva er viktig for de berørte i situasjonen, og hvilke verdier blir utfordret?

Elevene presenterer det de har samtalt om eller notert.

Samtal felles i klassen:

- Finnes det en verdikonflikt i situasjonen?

Handlingsalternativer

Elevene jobber med læringspartner og får noen minutter til å reflektere over spørsmålet:

- Hvilke valg har den enkelte i situasjonen?
- Hvilke mulige handlingsalternativ finnes i situasjonen?

Elevene presenterer det de har samtalt om eller notert.

Samtal felles i klassen:

- Hvilket handlingsalternativ er best, alt tatt i betraktning?
- Adam skyldte på Eva, og Eva skyldte på slangen. Hvem hadde ansvaret for det som skjedde?

Aktualisering

Repeter casen fra innledningen.

- Hvem ville ha vært ansvarlig for mobbing dersom mobilbildet hadde blitt videresendt?
- Hvorfor er det lett å skyldte på andre enn seg selv?

5. Historisk plassering og inn i vår samtid

Fortellingen om syndefallet er en del av urhistorien. Dette er altså en fortelling som ikke regnes med på den historiske tidslinjen, men som likevel hører til i det bibelske fortellingsuniverset.

De første elleve kapitlene av Bibelen kalles for urhistorien. De forteller om skapelsen, syndefallet og konsekvensene av syndefallet. Her finner vi blant annet fortellingene om Adam og Eva, Kain og Abel, Noahs ark og Tårnet i Babel.

Fortellingen om Edens hage har gitt forestillinger om det gode livet. Paradiset er et sted hvor alt er godt. Det blir også brukt som stedsnavn.

Det er mer enn 19 000 som heter Eva i Norge, og over 3 000 som har navnet Adam. Det er en frisørkjede som heter Adam og Eva.

Fortellingen om syndefallet har gitt mange språklige uttrykk. Slangen er et velkjent symbol for noe som lusker i buskene og setter idyllen i fare, gjerne gjennom fristelse. I eventyret om Snehvit kjenner vi igjen den forbudte frukten som et symbol for dødelig ondskap.

Fortellingen tematiserer at nakenhet er knyttet til skam, noe som i større eller mindre grad er tilfellet også i vår samtid. «I Adams drakt» betyr naken. I 2015 ble TV-programmet «Adam søker Eva» sendt i Norge for første gang. Det er en reality-serie med nakne mennesker som dater hverandre.

Spørsmål:

- Kjenner dere til filmer, tekster, reklame eller mote som er inspirert av fortellingen om Adam og Eva?

6. Forslag til aktivitet

- I språkvelgeren oppe til høyre i *Tidslinjen* kan du velge mellom bokmål, nynorsk, nordsamisk og lulesamisk tekst. Sammenlign de ulike oversettelsene av fortellingen.
 - Forstår dere noen av ordene i oversettelsene som ikke er på deres talespråk?
 - Finner dere noen ord som ligner hverandre i alle oversettelsene?

KOMPETANSEMÅL:

KRLE

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bruke og drøfte fagbegreper om religioner og livssyn
 - utforske og presentere hvordan elementer fra kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk i medier og populærkultur
 - utforske og sammenligne etiske ideer fra sentrale skikkelser i religiøse og livssynsbaserte tradisjoner
 - utforske andres perspektiv og håndtere uenighet og meningsbrytning (Tilknyttet tverrfaglig tema *Demokrati og medborgerskap*)
- identifisere og drøfte etiske problemstillinger knyttet til ulike former for kommunikasjon
Tilknyttet tverrfaglig tema *Folkehelse og livsmestring* og *Demokrati og medborgerskap*)

NORSK

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og egen samtid
- utforske språklig variasjon og mangfold i Norge og reflektere over holdninger til ulike språk og talespråkvarianter (Tilknyttet tverrfaglig tema *Folkehelse og livsmestring*)

Undervisningsforløp av Hilde Stavnem Børud

Tidslinjen i skolen er en del av Bibelselskapets digitale læringsressurs med undervisningsopplegg tilpasset læreplanverket for grunnskolen: <https://bibel.no/bibelen-i-skolen>